

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku A. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
przy udziale zainteresowanych: M.Z. i Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w E.
o wznowienie postępowania,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 grudnia 2014 r.,
zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 lutego 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 lutego 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę A. R. o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 17 października 2012 r. W skardze przytoczone zostały, jako jej podstawy, art. 401 pkt 2 i 403 § 2 k.p.c., z powołaniem się na odmienne rozstrzygnięcie w analogicznej sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 23 lipca 2013 r., jako nowe okoliczności faktyczne i dowodowe, mające wpływ na wynik sprawy, z których nie mogła powołać w poprzednim postępowaniu, w którym – wskutek naruszenia przepisów prawa – była pozbawiona możliwości działania.

Sąd Apelacyjny uznał, że skarżąca nie wskazała przepisów, których naruszenie miałyby być skutkiem pozbawienia jej możliwości działania. Nie może w tym wypadku chodzić o podnoszoną odmienność rozstrzygnięć w analogicznych sprawach, gdyż podstawą skargi o wznowienie postępowania wskazaną w art. 401 pkt 2 k.p.c. są tylko okoliczności zaistniałe w toku postępowania objętego skargą. Wydanie odmiennego wyroku w analogicznej sprawie po zakończeniu tego postępowania z istoty nie świadczy o pozbawieniu strony możliwości działania na skutek naruszenia przepisów prawa. Jednocześnie odmiennego wyroku wydanego w analogicznej sprawie nie można uznać za nowe okoliczności faktyczne i dowodowe, które mają wpływ na wynik sprawy, a z których nie mogła skorzystać ona w poprzednim postępowaniu. Odmienne orzeczenie w innej analogicznej sprawie nie może tym samym prowadzić do wzruszenia wcześniej zapadłego orzeczenia.

Jak stwierdził Sąd Apelacyjny, stosownie do art. 178 ust. 1 Konstytucji, sędziom gwarantowana jest niezawisłość, polegająca również na tym, że rozstrzygając sprawę mają obowiązek dokonania samodzielnych ustaleń, ich oceny oraz oceny prawnej, a związanie innym wyrokiem cywilnym dotyczy tylko mającego powagę rzeczy osądzonej między tymi samymi stronami i tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia (art. 366 k.p.c.). Oznacza to, że rozstrzygając sprawę tego samego podmiotu na skutek odwołania od innej decyzji sąd nie jest związany wcześniejszym wyrokiem sądu wydanym w sprawie podobnej lub nawet tożsamej rodzajowo.

W zażaleniu ubezpieczona, zaskarżając postanowienie Sądu Apelacyjnego w całości oraz wnosząc o jego uchylenie, ponowiła twierdzenia co do istnienia podstaw wznowienia postępowania w ten sposób, że przytoczyła art. 401 pkt 2 k.p.c. i podniosła, iż wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania, oraz art. 403 § 2 k.p.c., twierdząc o wykryciu okoliczności faktycznych i dowodowych, które mają wpływ na wynik sprawy, a z których nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Jako dowód wskazała wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 lipca 2013 r., III AUa 2139/12, w którym Sąd Apelacyjny powołał się na art. 109 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity

tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.). Zaprezentowała stanowisko, że sądy powszechne nie powinny rozpatrywać jej sprawy, lecz skierować ją według właściwości do Narodowego Funduszu Zdrowia. Jednocześnie podniosła, że zaskarżony wyrok został wydany z uwzględnieniem poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale z dnia 9 września 2009 r., II UZP 6/09, która nie może być traktowana jak precedens, zwłaszcza że „jest niemożliwa do wykonania”. Według skarżącej, potwierdził to Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, „gdzie starał się znaleźć obowiązujący przepis prawny, na podstawie którego pracodawca mógłby połączyć wynagrodzenie pracownika z umowy o pracę z wynagrodzeniem z umowy cywilnoprawnej zawartej przez pracownika z osobą trzecią i nie znalazł takiego przepisu”. W krytyce uchwały, powołała się także na artykuł w „Rzeczpospolitej” z dnia 6 września 2013 r., w którym znalazła się wypowiedź, że „Sąd Najwyższy wypaczył w niej sens przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (...)”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ze względu na zarzut, który mógłby dotyczyć nieważności postępowania z powodu niedopuszczalności drogi sądowej w części dotyczącej obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom zdrowotnym (art. 379 pkt 1 k.p.c.), przede wszystkim należy wskazać, że stosownie do art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.), do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne. Odpowiednie stosowanie tych przepisów oznacza odesłanie do wszystkich przepisów dotyczących tej materii (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2009 r., II UZP 3/09, OSNP 2010 nr 13-14,

poz. 165 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r., II UZP 3/08, OSNP 2009 nr 11-12, poz. 148). Sprawy dotyczące wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne zostały wyłączone ze spraw z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego, których rozpatrywanie na podstawie art. 109 ustawy, należy do kompetencji dyrektora oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia. Realizacja zadań dotyczących kontroli i poboru składek na ubezpieczenie zdrowotne należy do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 83 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) i w tym zakresie decyzje tego Zakładu podlegają kontroli przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2009 r., I UZ 84/09, niepubl., i z dnia 18 września 2013 r., II UZ 48/13, niepubl.). Sprawa, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego, dotyczącej wymierzenia i pobrania składek na ubezpieczenie społeczne, jest więc sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 476 § 2 pkt 1 k.p.c. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 września 1994 r., II UZP 25/94, OSNAPIUS 1995 nr 6, poz. 79).

Poza tym w uzasadnieniu zażalenia nie znalazły się żadne argumenty wskazujące na istnienie podstaw wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 23 lipca 2013 r. Sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający art. 401 pkt 2 i art. 403 § 2 k.p.c. nie oznacza, że skarga opiera się na ustawowej podstawie, jeżeli już z samego jej uzasadnienia wynika, iż podnoszona podstawa nie zachodzi (art. 410 § 1 k.p.c.; por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1968 r., I CZ 122/67, OSNCP 1968 nr 8-9, poz. 154, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1981 r., I CO 5/81, OSNCP 1982, nr 5-6, poz. 77 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1996 r., I CRN 101/95, OSNC 1996 nr 10, poz. 138, z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNAPIUS 2001 nr 4, poz. 133, z dnia 12 października 2001 r., III AO 32/01, OSNAPIUS 2002 nr 18, poz. 449, z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, Monitor Prawniczy 2006 nr 16, s. 880 oraz z dnia 9 maja 2008 r., II PZ 65/07, niepublikowane).

Podnoszone przez skarżącą okoliczności są oderwane od hipotez art. 401 § 1 pkt 2 oraz art. 403 § 2 k.p.c. Należy przy tym zaaprobować stanowisko Sądu Apelacyjnego wyrażone w zaskarżonym postanowieniu co do tego, że wydanie

odmiennego wyroku w analogicznej sprawie z istoty nie może zostać uznane za świadczące o pozbawieniu strony możliwości działania na skutek naruszenia przepisów prawa, a jednocześnie takie odmienne orzeczenie, choć wydane w podobnej sprawie, nie stanowi nowej okoliczności faktycznej lub dowodu, mających wpływ na wynik tamtej sprawy, z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Trafnie Sąd Apelacyjny dostrzegł, że wydanie odmiennych rozstrzygnięć w analogicznych sprawach sugeruje, że mogło dojść do obrazy prawa w jednym z nich, co stanowi sytuację niepożądaną i podważającą zaufanie strony do wymiaru sprawiedliwości. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednak, że wadliwość orzeczenia wynikająca z obrazy prawa materialnego nie może być kwalifikowana jako ustawowa podstawa wznowienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2007 r., V CZ 25/07, niepubl.).

W podstawie wznowienia unormowanej w art. 403 § 2 k.p.c. chodzi o wyrok, który uprawomocnił się przed wyrokiem objętym skargą. Podstawa ta odnosi się do sytuacji procesowych przewidzianych w art. 199 § 1 k.p.c. (art. 379 pkt 3 k.p.c.), które wyłączają wydanie kolejnego wyroku co do tego samego przedmiotu sprawy (sporu) między tymi samymi stronami (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2010 r., I PZ 23/10, niepubl., z dnia 20 stycznia 2011 r., I UZ 164/19, niepubl., z dnia 11 lutego 2010 r., I PZ 20/09, niepubl., z dnia 15 grudnia 2009 r., II PZ 24/09, niepubl. oraz z dnia 10 listopada 2010 r., II UZ 29/10, niepubl.).

W konsekwencji należy stwierdzić, że jakkolwiek skarżąca formalnie powołała ustawową podstawę wznowienia, to w rzeczywistości podstawa ta – także w świetle samego uzasadnienia skargi – nie występuje. Odrzucenie skargi przez Sąd Apelacyjny było w tej sytuacji uzasadnione (art. 410 § 1 k.p.c.), toteż Sąd Najwyższy zażalenie na jego postanowienie oddalił (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).